

УДК 378

Т.Є. Гончаренко

МОТИВАЦІЯ ВИВЧЕННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ ЯК СОЦІАЛЬНА ФУНКЦІЯ ОСВІТИ

Постановка проблеми. Аналіз змісту й особливостей професійної діяльності сучасного інженера свідчить про істотне розширення спектру її функцій і завдань. Окрім традиційних видів інженерної діяльності, таких як проектно-конструкторська, технологічна, експлуатаційна і управлінська, її сучасна структура містить також науково-дослідні й пошукові роботи, маркетинговий аналіз, організацію збуту, передпродажного і післяпродажного сервісу продукції. При цьому в умовах глобалізації практично всі види інженерної діяльності передбачають необхідність володіння іноземними мовами і навичками міжкультурної комунікації, у тому числі і в професійній сфері.

Ці особливості професійної діяльності значною мірою зумовлюють структуру, цілі, зміст і характер навчально-виховного процесу, мотиваційні механізми, сприятливі педагогічні умови забезпечення професійної підготовки майбутнього фахівця, її рівень і якість. А це, у свою чергу, висуває на рівень серйозної педагогічної проблеми пошук ефективної мотивації студентів до вивчення іноземної мови.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Згідно з визначенням С.У. Гончаренка, мотивація – це “система мотивів, або стимулів, яка спонукає людину до конкретних форм діяльності або поведінки”. На його думку, “як мотиви можуть виступати: уявлення й ідеї, почуття й переживання, що виражають матеріальні або духовні потреби людини. Одна й та сама діяльність може здійснюватись з різних мотивів” [1, с. 217].

Досить часто мотивацію визначають як психологічну якість, що веде людину до здійснення цілі. У вітчизняній психології вивчення мотивації має давні традиції. Сучасні уявлення про мотивацію беруть свій початок з концепцій О.М. Леонт’єва, С.Л. Рубінштейна, Д.М. Узнадзе [2, 3, 4]. Так, О.М. Леонт’єв визначає, що мотив є не переживанням потреби, але тим об’єктивним, у чому ця потреба конкретизується за таких умов і на що направлена діяльність. Він розрізняє поняття мотиву і мети. Мета – це заздалегідний результат, що уявляє людина. Мотив – спонука для досягнення мети. С.Л. Рубінштейн вважає, що предмети і явища зовнішнього світу виступають не тільки об’єктами пізнання, а й своєрідними двигунами поведінки, переможцями, що народжують у людині певні спонуки до дії. Д.М. Узнадзе визнає, що мотив замінює один характер поведінки на інший: менш прийнятий на більш прийнятий – і таким чином створює можливість здійснення певної діяльності. С.Л. Рубінштейн стрижневим питанням мотивації вважає питання, яким чином мотиви, що визначають обставини, перетворюються на те стійке, що характеризує особистість.

У педагогіці мотивація вважається найбільш безперечним і вивченим чинником успішності навчання в цілому і вивчення іноземної мови зокрема. Вона є пусковим механізмом будь-якої діяльності, чи то праця, чи спілкування, чи пізнання. П.М. Якобсон визначає три типи мотивації навчання [5]. По-перше, на його переконання, існує мотивація, яка може бути названа “негативною”, під якою він розуміє спонуку студента, спричинену усвідомленням певних незручностей і неприємностей, які можуть виникнути, якщо він не буде навчатися (дорікання з боку батьків, викладачів та однокурсників). Подібна мотивація навряд чи приведе до успішних результатів. По-друге, мотивація, яка має позитивний характер, але також пов’язана з мотивами, що закладені не в самій навчальній діяльності. Ця мотивація виступає у двох формах. В одному випадку вона визначається вагомими для особистості соціальними прагненнями, у зв’язку з чим навчання розглядається як шлях до здійснення свого призначення у житті. Поді-

бна настанова в навчанні, якщо вона достатньо стала і посідає значне місце в особистості студента, дає йому насагу для подолання труднощів, для виявлення терпіння і старанності. Це найбільш цінна мотивація. Однак, якщо в процесі навчання дана настанова не буде підкріплена іншими мотиваційними чинниками, то вона не забезпечить максимального ефекту. Третя форма мотивації визначається вузькоособистими мотивами студента: схвалення людей з його оточення, шлях до власного благополуччя і т.п. На думку П.М. Якобсона, спонукає навчатися сам процес набуття знань, і студент зазнає насолоди від процесу і результатів пізнавальної діяльності, відкриття нового, реалізації своїх можливостей і здібностей [5]. Отже, спонуки навчання походять у даному випадку з його цілей.

Американський учений Р. Гарднер розглядає питання мотивації при вивченні іноземної мови в динаміці розвитку своїх поглядів на проблему. Він згадує, що у 1956 році, коли він починав дослідження чинників, що впливають на ефективність вивчення іншої мови, із своїм колегою В. Ламбертом вони однозначно вирішили, що це розумові і мовні здібності того, хто вивчає. Такі поняття, як ставлення, мотивація, бажання не розглядались як важливі взагалі. З часом, у процесі дослідження їх погляди змінювались і виявилось, що існує низка змінних чинників, які до цього часу вважались неважливими, насправді причетні до успішного вивчення іноземної мови. Ними виступають ставлення до предмета та мотивація, бажання навчатися мові, самовпевненість, незалежність, особистісні змінні (необхідність досягнень, мовні здібності, мовні стратегії). Але Гарднер вважає, що мотивація є найважливішим чинником реалізації всіх змінних, що впливають на процес вивчення іноземної мови. На його думку, “мовні навчальні стратегії, імовірно, не спрацюють, якщо індивід не мотивований на вивчення мови” [6]. Проблема мотивації американський учений розглядає з трьох сторін – з позицій студента, викладача і дослідника, – намагаючись зрозуміти внесок кожної сторони, з точки зору мотивації, у процес вивчення іноземної мови. Під час дослідження він доходить висновку, що важливим внеском у мотиваційний процес вивчення іноземної мови є перш за все сам студент, по-друге – його оточення, а потім – такий важливий зовнішній чинник, як викладач. Внесок дослідника в успіх окремого студента, що вивчає іноземну мову, є мінімальним, але він здатен зрозуміти зв'язок між чинниками, які допоможуть студенту і викладачу досягти більш високих рівнів успіху.

Сучасні українські дослідники проблем мотивації студентів, у тому числі при вивченні іноземної мови, зокрема Н.О. Аристова, основними критеріями її формування вважають наявність пізнавальних мотивів і цілей, наявність позитивних емоцій, які викликає процес навчання, уміння і бажання вчитися, вміння і можливості застосовувати здобуті знання на практиці. На основі комплексного врахування цих показників дослідник визначив чотири рівні сформованості мотивації вивчення іноземної мови: рівень відсутності мотивації (негативна внутрішня мотивація учіння, закладена у навчальну діяльність суб'єктів навчання); низький (негативна зовнішня мотивація учіння, яка знаходиться поза навчальною діяльністю суб'єктів навчання); середній (позитивна зовнішня мотивація учіння, яка безпосередньо знаходиться поза навчальною діяльністю суб'єктів навчання) та високий (позитивна внутрішня мотивація учіння, закладена у навчальну діяльність суб'єктів навчання) [7].

А.Н. Щукін вважає, що принцип мотивації базується на розумінні мотиву як спонуки до діяльності, пов'язаної із задоволенням певних потреб людини. Викладачу важливо знати мотиви, що лежать в основі діяльності студентів, і вміти підтримувати позитивну мотивацію навчання на досить високому рівні. Цього можна досягти завдяки доцільній організації занять, у процесі яких максимально враховуються інтереси студентів, їх мотиви навчання (пізнавальні, професійні та ін.). Із цією метою важливо організувати емоційно-позитивне ставлення студентів до самого процесу навчання. А це багато в чому залежить від індивідуально-особистісних уявлень студентів, від педагогічної майстерності та поведінки викладача на за-

няттях, від способів і технологій навчання, які він використовує (колективні форми роботи, ролі ігри, перегляд відеофільмів). Істотну роль відіграє внутрішня мотивація, коли діяльність студентів спрямована на вивчення змісту навчального предмета і оволодіння цим змістом (пізнавальна мотивація), на використання мови у професійних цілях (предметно-функціональна мотивація), на перегляд фільмів, знайомство з визначними пам'ятками культури (розважальна мотивація), на використання мови з метою підвищення загального рівня освіченості (навчальна мотивація) тощо.

Розрізняють зовнішню та внутрішню мотивації. Внутрішня залежить від внутрішнього середовища (викладач, навчальна група, оточення). Зовнішня мотивація обумовлена значущістю інформації про країну, мова якої вивчається, її культуру та історію, усвідомленням важливості мови для реалізації потреб. Викладачу важливо знати потреби, якими керуються студенти, він повинен постійно підтримувати мотивацію навчання на високому рівні [8].

На думку Н.Д. Гальської і Н.І. Гез, мовна особистість становить собою багатоплановий набір мовних здібностей, хисту, вмінь до здійснення мовленнєвих вчинків різного ступеня складності, вчинків, які виявляють та характеризують мотиви і цілі, що визначають розвиток особистості, її поведінку, а також управляють її текстовиробництвом і, врешті-решт, у підсумку визначають ієрархію розумінь і значущості в мові моделі світу. Звідси випливає, що процес навчання іноземній мові повинен створювати умови, які забезпечують студенту можливість:

- вільно виявляти всі розумові операції та дії;
- використовувати мовні засоби для реалізації особистих потреб;
- долати так звані мовні бар'єри і перешкоди.

Крім цього, дослідники наполягають на тому, що навчання іноземній мові повинно стимулювати високу особистісну мотивацію студентів у спілкуванні цією мовою та у її вивченні. Вільне використання мовних засобів не є повним засвоєнням цих засобів. Не кількість останніх, а їх якість дозволяють людині успішно здійснювати спілкування [9].

Система управління формуванням мотиваційних механізмів вивчення іноземної мови не буде ефективною, якщо у навчально-виховному процесі не будуть створені сприятливі педагогічні умови для творчої навчальної діяльності студентів, самореалізації їхньої особистості. На думку Р.О. Гришкової, "реалізація студентом своїх творчих можливостей та розвиток особистості можливі лише за таких психолого-педагогічних умов:

- створення навчальних педагогічних ситуацій, які спонукають студентів до усвідомлення свого образу-Я та адекватної самооцінки;
- перевага діалогу над монологом у спілкуванні викладача зі студентами;
- створення ситуацій успіху, формування позитивної Я-концепції студента;
- технологізація процесу вивчення іноземної мови;
- зміна позиції викладача відносно студента [10].

Постановка завдання. Питання управління якістю освіти при організації навчального процесу з дисципліни "Англійська мова професійного спілкування" потребує обов'язкового розгляду мотиваційних механізмів, які є потужними чинниками, що стимулюють процес її вивчення студентами.

Виклад основного матеріалу. Аналізуючи різні точки зору, автор намагається зрозуміти, що може спонукати студента плідно працювати над оволодінням іноземною мовою, що може бути потужним джерелом мотивації і як зробити так, щоб зовнішня мотивація переросла у стійку внутрішню. Відповідь на це знаходиться на поверхні – це механізм, запропонований Болонським процесом. Він полягає в реальності перспективи використання іноземної мови – навчання або перспективна робота, і робота не тільки за кордоном. Усвідомлюючи реальність цього, розумний студент перш за все візьметься за вивчення іноземної мови не

тільки в аудиторії, але й самостійно буде опановувати матеріал з мови, знання якої, напевно, відкриє йому нові можливості майбутнього успішного життя, максимальної творчої та особистісної реалізації. Але викладач повинен пам'ятати, що недостатньо тільки окреслити студентам практичну мету використання їх знань – потрібно постійно підтримувати у студентів бажання навчатися та вдосконалювати свої знання.

Якщо для дисципліни “Іноземна мова” в мовному ВНЗ (факультеті) мотивація є природною, то, як правило, в немовних вищих навчальних закладах в умовах відсутності реального мовного оточення вкрай необхідна штучна мотивація. Мета викладача полягає не тільки і не стільки в тому, щоб ознайомити студентів з предметом на першому занятті, скільки зацікавити їх, створити умови для активізації пізнавальної діяльності, розбудити бажання до неї. Для реалізації і популяризації цієї мети викладач повинен використовувати такі інструменти: а) організація інформації та зустрічей і студентами старших курсів і випускниками, що є еталоном успішності в професійній сфері, які можуть довести, що не тільки професійні знання, але і високий рівень володіння мовою дозволили їм досягти поставленої мети; б) створення оточення, де б знання іноземної мови вважалося престижним, де б існувала здорова і студенти б бачили реальні можливості підвищення рівня знань; в) активізація самостійної роботи студентів через залучення їх до країнознавчих конференцій та конференцій з фаху з використанням іноземної мови з метою розуміння ними, що знання мови дає можливість бути в курсі останніх подій у науці, професії і житті взагалі. На цьому етапі дуже важливу роль відіграють особистість викладача, його загальна і професійна культура та педагогічна майстерність. Саме в такому випадку він у змозі сформував належні мету й мотиви навчання, задати тон, показати напрямок навчального руху, визначити індивідуальну траєкторію навчальної діяльності для кожного студента

Викладач є основним учасником процесу навчання. Він його організовує і спрямовує. В сучасній методиці набув поширення підхід, центрований на учні. Його сутність полягає у максимальній передачі ініціативи навчання самому студенту, що створює партнерські відносини між викладачем і студентами під час занять і максимально розкриває особистісний потенціал студентів завдяки особливій організації навчання. Але головна роль викладача – керування процесом навчання, засвоєння окремих навчальних завдань тощо – залишається. Особливість організації навчання іноземній мові полягає в тому, що навчання відбувається не рідною мовою, а мовою, що вивчається, оволодіння якою передбачає вирішення двох завдань: засвоєння системи мови й оволодіння засобами практичного користування нею в різноманітних ситуаціях спілкування. Успішне їх вирішення істотно залежить від професійної підготовки викладача та його педагогічної майстерності.

Професіоналізм викладача досить часто також є мотивуючим механізмом у вивченні студентами іноземної мови. Він передбачає високий рівень знання своєї дисципліни, психологічна спрямованість на педагогічну діяльність, досконале володіння педагогічними технологіями, уміння виявляти та ефективно використовувати здібності та індивідуальні особливості студента. Окрім функцій викладача для ефективності педагогічної діяльності велике значення мають його педагогічні здібності. Здібності – це індивідуальні особливості викладача, від яких значною мірою залежить характер і якість знань, навичок, умінь, що формуються, а також успішність виконання тієї чи іншої педагогічної діяльності.

Слід підкреслити роль професійно-педагогічних якостей викладача, що сприяють підвищенню мотивації студента при вивченні іноземної мови і наявність яких забезпечує оптимальні можливості для управління якістю навчального процесу. Серед них: загальна і педагогічна ерудиція, педагогічне мислення, спостережливість, дотепність і гнучкість мислення, рефлексія, педагогічне передбачення (педагогічний прогностицизм).

Як було сказано вище, Болонський процес сприяє виникненню нових, додаткових джерел мотивації при вивченні іноземної мови професійного спілкування – у студентів з'являється можливість обирати найкращі вищі навчальні заклади Європи і продовжувати там навчання за фахом. Деякі ВНЗ України, розуміючи перспективи, що відкриває Болонський процес, перейшли на викладання загальних і спеціальних дисциплін англійською мовою, частково це вирішує проблему подальшого навчання і працевлаштування студентів за кордоном. Такими вищими навчальними закладами є Національний технічний університет “ХПІ” – факультети бізнесу і фінансів: інформатики і управління; Національний аерокосмічний університет – факультет авіації і космонавтики, Харківський національний університет радіоелектроніки – факультет комп'ютерної інженерії і управління, деякі медичні ВНЗ. Крім цього, кафедра АСУ НТУ “ХПІ” пропонує своїм студентам більш поглиблене вивчення англійської мови через паралельне їх навчання на заочному відділенні спеціальності “Переклад”, оскільки студент не в змозі навчатися на двох очних спеціальностях одночасно. Таким чином, паралельно з основною спеціальністю він отримує диплом бакалавра технічного перекладу. Зрозуміло, що це потребує високої організації самого студента і виділення часу на самостійне опанування мовного матеріалу. Але прикладів успішного поєднання денної і заочної форм навчання студентами достатньо.

Зміст і технологія навчання іноземній мові повинні відповідати актуальним інтересам і задовольняти потреби студента, тобто відтворювати оточення, найбільш наближене до реального життя, а для цього викладач іноземної мови має виявляти більший інтерес до спеціальностей студентів тих факультетів, які ним обслуговуються, бути обізнаним в основних досягненнях у відповідних галузях. Необхідно постійно підтримувати зв'язок з викладачами спеціальних кафедр для визначення актуальних питань професії студента. Особливе значення для активізації самостійної пізнавальної діяльності студентів мають підручники, навчальні посібники та аудіовізуальні засоби навчання. Кафедри іноземних мов ведуть роботу із створення методичних матеріалів та термінологічних словників з метою активізації самостійної роботи студентів та підвищення її ефективності.

Система освіти готує інженера для роботи не лише в найближчому майбутньому, але і в досить віддаленій перспективі. Детальні умови і характер цієї діяльності сьогодні навіть важко передбачити. Тому вибір і обґрунтування змісту освіти, у тому числі і вивчення іноземної мови, повинні виконувати і деяку прогностичну функцію. Це означає, що викладач кожної навчальної дисципліни мусить орієнтуватися сам і орієнтувати студентів не лише на її вузько утилітарну роль, але і на перспективи ефективного використання здобутих знань, умінь і навичок в майбутній діяльності, на формування у них здатності і внутрішньої потреби у постійному самонавчанні, самовихованні та самовдосконаленні протягом усього активного трудового життя.

Цілі будь-якої освіти успішно досягаються лише шляхом активної самостійної роботи та самоосвіти студентів. Саме вона здатна забезпечити постійне зростання професійної кваліфікації і самовдосконалення фахівця, сприяє вдосконаленню його стилю діяльності, спонукає до творчого пошуку. Отже, завдання вищої школи - виховання спеціаліста, здатного постійно вдосконалювати свої професійні навички. Тому завдання викладача – не тільки передача студентам певної інформації, а насамперед навчання їх засобам самостійних дій для здобуття й осмислення нової інформації, практичного її застосування.

Крім цього існує довготривала проблема багатьох викладачів іноземної мови, яка полягає у бажанні й необхідності дати студентам все і якомога скоріше. Але ми весь час забуваємо, що навчаємо не лінгвістів, а спеціалістів, які є лише користувачами мови. Тому треба чітко ставити цілі й завдання конкретного курсу і намагатися їх виконати, відбираючи все найпотрібніше і методично доцільне. Слід навчитися розставляти пріоритети і відкидати

другорядне, навчати студентів користуватися здобутими знаннями, сформувати в них звичку самостійно працювати. Загальновідомо, що навчальний матеріал засвоюється краще, а навички пізнавальної діяльності формуються у студентів інтенсивніше саме під час самостійної роботи. Отримані ж в результаті її здійснення позитивні результати стають потужним мотиваційним чинником подальшого поглиблення та удосконалення знань, умінь і навичок.

Кожен студент у групі є індивідуальністю, має свою виняткову структуру здатностей, свої переваги при виборі тих чи інших тем, проблем, видів діяльності. Для більшої ефективності самостійної роботи на практичних заняттях викладач використовує індивідуальні завдання, під час яких він враховує рівень підготовки кожного студента і фактично проводить індивідуальну роботу з ним. Викладач, беручи до уваги індивідуальні особливості розвитку студента, забезпечує йому успішне просування в опануванні нерідної мови. Індивідуальний підхід створює своєрідний механізм когнітивного резонансу, який істотно посилює мотиви вивчення студентом іноземної мови й додає впевненості у своїх силах, можливостях і здібностях. У той же час, оскільки навчання іноземній мові є сукупністю рівнозначних процесів, кожен студент повинен усвідомлювати, що якісний результат його праці з оволодіння мовою визначається у першу чергу його власними зусиллями і прагненнями. Разом з викладачем він несе відповідальність за успішність та якість навчального процесу.

Проблема мотивації студентів до виконання самостійної роботи з мовним матеріалом постає з кожним роком все гостріше, особливо в умовах скорочення аудиторного часу на вивчення іноземних мов у вищих навчальних закладах технічного профілю. Дійсно, сьогодні на їх викладання навчальними планами передбачається всього дві години на тиждень протягом першого року навчання, що явно недостатньо і не може забезпечити можливості досягнення цілей їх вивчення.

Висновки і перспективи подальших досліджень. На погляд автора, успішність досягнення якісного володіння іноземною мовою полягає в необхідності забезпечення безперервного навчання англійській мові професійного спілкування у вищому навчальному закладі. Згідно з Національною програмою з дисципліни “Англійська мова професійного спілкування” для досягнення рівня B2+ необхідно 270 годин аудиторної і 120 годин самостійної роботи студентів [11]. Але дійсно ситуація складається таким чином, що студенти навчаються мові протягом тільки першого року, а кількість годин аудиторних занять складає 80, самостійної роботи - 126. Більш того, після вивчення курсу настала трирічна перерва, а потім ті, хто приходять до магістратури, скаржаться на те, що три роки поза мовою зводять нанівець всі попередні зусилля викладачів і самих студентів. Феномен мови полягає в тому, що вона не пробачає забуття. Не можна, навчившись мові, потім забути про неї, а в потрібний момент життя “витягти” її із засік пам’яті і якісно спілкуватись. Мова потребує регулярних тренувань.

Тому постає завдання, яким чином якщо не покращити, то хоча б утримати гідний рівень володіння мовою. Як допомогти студенту, який хоче і в змозі навчатися, не загубити той рівень, що протягом довгих років формували викладачі? Як зберегти той стимул і зусилля, що були витрачені на досягнення цього рівня?

Якщо викладач неспроможний підвищити кількість аудиторного часу, він може і зобов’язаний націлити студентів на ефективну системну самостійну роботу у сфері іншомовної підготовки. При цьому цікавим мотиваційним механізмом виявляється робота з іноземними текстами зі спеціальності в науково-технічних журналах і монографіях, яка необхідна для виконання тих чи інших завдань, курсових робіт, виступу на практичних і семінарських заняттях, підготовки наукової статті чи доповіді на науковій конференції. Поняття самостійної роботи студентів можна розглядати як специфічний вид навчальної пізнавальної діяльності. Студент самостійно, під дією власних мотивів, оцінює предмет діяльності, визначає зага-

льну мету і конкретні завдання, вибирає найбільш придатні засоби їх вирішення для досягнення бажаного результату, здійснює необхідний самоконтроль. Але варто зазначити, що саме цей вид діяльності, як-от самостійна, викликає у студентів багато труднощів.

Тому видається доцільним спланувати весь час, призначений на вивчення англійської мови професійного спілкування, таким чином, щоб протягом трьох років після закінчення обов'язкового вивчення мови студенти могли підтримувати цей рівень, а викладачі – його контролювати. На другому, третьому і четвертому курсах навчання для тих студентів денної форми, хто планує продовжити навчання в магістратурі й аспірантурі, доцільно ввести так званий підтримуючий (або корегуючий) курс англійської мови професійного спілкування у формі заочного навчання. У серпні-вересні студенти, націлені на подальше вивчення англійської мови професійного спілкування, будуть мати можливість відвідування настановних лекційно-практичних занять, де вони отримають контрольні завдання від викладачів, розраховані на самостійне виконання, яке потребує для цього вивчення певного матеріалу та оволодіння новими мовними засобами і конструкціями. Але викладач дає теоретичну частину і практичні поради щодо самостійного оволодіння дисципліною. На модульному тижні, у середині семестру, студенти надсилають виконані контрольні роботи, зустрічаються у консультаційному порядку з викладачами, одержують залікову оцінку і отримують нове контрольне завдання. У зимову сесію процедура повторюється, і так протягом наступних п'яти семестрів. Автор впевнена, що така система поєднання денної форми навчання з заочною буде добрим мотиваційним елементом підтримання зацікавленості студентів у вивченні іноземної мови, особливо для тих студентів, які націлені на практично значущий результат її використання, а не тільки на опанування певної суми знань.

Таким чином, можна констатувати, що тільки свідомо самостійна робота, скерована викладачем, дає позитивні наслідки і можливість розвитку самостійності, високої самоорганізації, творчого підходу, підпорядкування навчальної діяльності майбутній професійній діяльності. Вона не тільки плідно використовує наявні мотиваційні механізми, а й сама виступає одним з найбільш ефективних з них, істотно розширює мотиваційну сферу студента та спрямовує її на оволодіння іноземною мовою.

Список літератури: 1. Гончаренко С.У. Український педагогічний словник. – К.: Либідь, 1997. – 376 с. 2. Леонтьев А.Н. Избранные психологические произведения: В 2 т. - М.: Педагогика. - Т. 2. – 1983. - 320 с. 3. Рубинштейн С.Л. Основы общей психологии. – М.: Учпедгиз. - 1946. – 704 с. 4. Узнадзе Д.Н. Психологические исследования. – М.: Наука. – 1966. –С. 404-407. 5. Якобсон П.М. Психологические проблемы мотивации в поведении человека. – М.: Просвещение. – 1969. – 317 с. 6. Gardner R.C. Language Learning Motivation: The Student, the Teacher, and the Researcher. – Texas Papers in Foreign Language Education. - P. 2-4. 7. Арістова Н.О. Формування мотивації вивчення іноземної мови у студентів вищих нелінгвістичних навчальних закладів: Дис... канд. пед. наук: 13.00.04. – К., 2009. – <http://disser.com.ua/content/350944.html> 8. Шукин А.Н. Обучение иностранным языкам: Теория и практика. – М.: Филоматис. – 2004. –С. 161-162. 9. Гальскова Н.Д., Гез Н.И. Теория обучения иностранным языкам: Лингводидактика и методика. – М.: Издат. центр “Академия”. - 2004. – С. 151. 10. Гришкова Р.О. Психолого-педагогічні умови особистісно орієнтованого вивчення іноземної мови // Наук. записки КМА. –Т. 18. –К., 2000. – с. 35-36. 11. Програма з англійської мови для професійного спілкування. Колектив авторів: Бакаєва Г.Є., Борисенко О.А., Зуєнок І.І. та ін. – К.: Ленвіт. - 2005. – 119 с.

Bibliography (transliterated): 1. Goncharenko S.U. Ukraïns'kij pedagogichnij slovník. – K.: Libid', 1997. – 376 s. 2. Leont'ev A.N. Izbrannye psihologicheskie proizvedeniya: V 2 t. -

М.: Pedagogika. - Т. 2. - 1983. - 320 с. 3. Rubinshtejn S.L. Osnovy obvej psihologii. - М.: Uchpedgiz. - 1946. - 704 с. 4. Uznadze D.N. Psihologicheskie issledovanija. - М.: Nauka. - 1966. -С. 404-407. 5. Jakobson P.M. Psihologicheskie problemy motivacii v povedenii cheloveka. - М.: Prosvewenie. - 1969. - 317 с. 6. Gardner R.C. Language Learning Motivation: The Student, the Teacher, and the Researcher. - Texas Papers in Foreign Language Education. P. 2-4. 7. Aristova N.O. Formuvannja motivacii vivchennja inozemnoї movi u studentiv viwih nelingvistichnih navchal'nih zakladiv: Dis... kand. ped. nauk: 13.00.04. - К., 2009. - <http://disser.com.ua/content/3590944.html>. 8. Wukin A.N. Obuchenie inostrannym jazykam: Teorija i praktika. - М.: Filomatis. - 2004. -С. 161-162. 9. Gal'skova N.D., Gez N.I. Teorija obuchenja inostrannym jazykam: Lingvodidaktika i metodika. - М.: Izdat. centr "Akademija". - 2004. - S. 151. 10. Grishkova R.O. Psihologo-pedagogichni umovi osobistisno orientovanogo vivchennja inozemnoї movi // Nauk. zapiski KMA. -Т. 18. -К., 2000. - с. 35-36. 11. Programa z anglijs'koї movi dlja profesijnogo spilkuwannja. Kolektiv avtoriv: Bakaeva G.С., Borisenko O.A., Zuenok I.I. ta in. - К.: Lenvit. - 2005. - 119 с.

Т.Е. Гончаренко

МОТИВАЦИЯ ИЗУЧЕНИЯ ИНОСТРАННОГО ЯЗЫКА КАК СОЦИАЛЬНАЯ ФУНКЦИЯ ОБРАЗОВАНИЯ

Рассматриваются проблемы мотивирующих факторов при изучении английского языка профессионального общения. Предлагается подход, который позволит поддерживать уровень знаний студентов по дисциплине "Английский язык профессионального общения" на должном уровне.

T. Goncharenko

MOTIVATION AT STUDYING FOREIGN LANGUAGES AS EDUCATION SOCIAL FUNCTION

The paper deals with the factors of motivation while studying English for Specific Purposes (ESP). A new approach of maintaining students' knowledge on ESP at a proper level is shown.

Стаття надійшла до редакційної колегії 31.08.2010